2020

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ВАЗИРЛИГИ

Руйхатга олинди:
№ БД-5510200-3.06
2021 йил "04" 06

Соғликни сақлаш вазирлиги
121 -сонли буйруғи
2021 йил " 04" 06

АКУШЕРЛИК ВА ГИНЕКОЛОГИЯ, БОЛАЛАР ГИНЕКОЛОГИЯСИ МОДУЛИ ДАСТУРИ

Билим соҳаси:	500000	Соғликни сақлаш ва ижтимоий таъминот
Таълим соҳаси:	510000	Соғликни сақлаш
Таълим йўналиши:	5510200	Педиатрия иши

Тошкент – 202_

Тузувчилар:

Курбанов Д.Д.	ТошПТИ Акушерлик ва гинекология, болалар гинекологияси кафедраси мудири, профессор, т.ф.д.
Мухамедханова Ш.Т.	ТошПТИ Акушерлик ва гинекология, болалар гинекологияси кафедраси доценти, т.ф.н.
Юлдашева Д.С.	ТошПТИ Акушерлик ва гинекология, болалар гинекологияси" кафедраси доценти, т.ф.н.
Мирзаева Н.Б.	ТошПТИ Акушерлик ва гинекология, болалар гинекологияси кафедраси доценти, т.ф.н.

Такризчилар:

Зуфарова Ш.А.	Республика ахоли репродуктив саломатлиги маркази директори, т.ф.д.
Шомансурова Э.А.	ТошПТИ. Амбулатор тиббиёт, жисмоний тарбия ва спорт кафедраси мудири, профессор, т.ф.д.

Модул дастури Тошкент Педиатрия тиббиёт институтида ишлаб чиқилган.

Модул дастури ТошПТИ Кенгашида кўриб чиқилган ва тавсия қилинган (2021 йил " _27__ " __январдаги " _8__ " – сонли баённома).

Модул дастури Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги ҳузуридаги тиббиёт ва фармацевтика узлуксиз касбий таълими муассасаларарo Мувофиқлаштириш кенгашининг 202 1 йил " 13 " апрел даги " 3 " – сонли баённома билан маъқулланган.

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг 202 1 йил " 4 " июн даги " 121 " – сонли буйруғининг 1 – иловаси билан модул дастури рўйхати тасдиқланган.

1. Ўқув модулининг долзарблиги ва олий таълимдаги ўрни

Акушерлик ва гинекология, болалар гинекологияси модули ўқув режанинг клиник модуллари блокига тааллуқли бўлиб, 4-5 курсларда ўқитилади ва умумий амалиёт шифокор, педиатрида тиббий билимлар асосини шакллантиришда муҳим аҳамиятга эга. Акушерлик ва гинекология, болалар гинекологияси модули она ва болани соғлигини сақлашнинг замонавий тизими бўлиб, у нормал ва патологик акушерлик, гинекология ва болалар гинекологияси қисмларидан иборат. Акушерлик ва гинекология, болалар гинекологияси модули аёл организмидаги кечадиган уруғланиш, хомиладорлик, туғруқ ва чилла даври билан боғлиқ бўлган физиологик хамда патологик жараёнлар билан таништириш, гинекологик касалликлар этиологияси, патогенези, клиникаси, ташхисоти, уларни даволаш ва олдини олиш тўғрисида тушунча бериш, талабаларни репродуктив саломатликни сақлаш, замонавий контрацептив усулларини қўллаш, хомиладорларни гигиенаси ва овқатланишига бағишланган санитария-тарғибот ишлари бўйича сухбатлар ўтказиш, акушерлик ва гинекологияда қўлланиладиган замонавий ташхисот, текширув усулларига ўргатади

Модулни ўқитиш учун анатомия, гистология, биокимё модуллари замин ҳисобланади. У бошқа модуллар билан биргаликда аёл организми тўғрисида яхлит маълумотга эга бўлишни, шу билан бирга талабада клиник фикрлаш қобилиятини ривожланишини таъминлайди. Акушерлик ва гинекология, болалар гинекологияси модули кейинчалик неонатология, амбулатор-поликлиник педиатрия клиник модулларни ўқитиш учун замин бўлиб хизмат қилади.

Модул дастури тиббий таълим сохасининг Ўзбекистон Республикаси Давлат таълим стандарти, Педиатрия иши бакалавриат таълим йўналишининг Малака талабларига асосланган ҳолда тузилган. Мазкур модул дастури мавзулари тиббиёт олий таълим муассасалари бакалавриат босқичи клиник модулларининг дастур мавзулари билан узвий боғлиқ ҳолда яратилади.

2. Ўқув модулининг мақсади ва вазифалари

2.1. Модулнинг мақсади - малакавий таснифига асосланиб, талабаларга аввалги босқичларда олган билимларига таянган ҳолда, акушерлик ва гинекологиядан, далилларга асосланиб, физиологик ва асоратланиб кечаётган ҳомиладорликда самарали перинатал ёрдам тамойилларига, нормал ва патологик туғруқ ва чилла даврини олиб бориш, чақалоқларни парваришлаш, акушерлик ва гинекология амалиётларида кўп учраб турадиган шошилинч

ҳолатларда, диагностика, бирламчи ёрдам кўрсатиш ва профилактика усулларини ўргатишдан иборат

2.2. Модулнинг вазифалари:

- физиологик, асоратланган ва экстрагенитал касаллиги билан ҳомиладорликни, физиологик туғруқ ва чилла даврни олиб бориш;
- акушерлик ва перинатал патологияли ҳавф омилларини аниқлаш;
- кенг тарқалган гинекологик касалликларининг олдини олиш чораларини;
- асоратли кечаётган ва экстрагенитал патологияли хомиладорликни муддатларини ва госпитализация критерияларини ўргатиш;
- ташхислашни, шошилинч ёрдам кўрсатишни, беморларни бошқа муассасаларга ҳавфсиз ва ўз вақтида юборишни ўргатиш; асоратланмаган, асосий гинекологик касалликларни даволаш, ташхислаш ва диспансеризациялаш кўникмаларини ишлаб чиқариш;
- контрацепциянинг барча усуллари буйича маслаҳатлаш билимларини, соғлом оила ва бехатар оналик чораларини олиб бориш кўникмаларини ишлаб чиқиш ва билимларини шакллантириш.

2.3. ***Модул бўйича талабаларнинг билим, кўникмаларига қўйиладиган талаблар:***

VIII семестр якунида

Талаба:

- аёллар жинсий аъзолари клиник анатомияси, ҳомиладорларни текшириш усуллари, туғруқ ва туғруқ даврлари, туғруқдан кейинги давр, туғруқ фаолияти нуқсонлари, гинекологик беморларни текшириш, ҳайз цикли ва турли гинекологик касалликлари ***хақида тасаввурга эга бўлиши;***
- физиологик ва асоратланмаган соматик касаллиги билан ҳомиладорларни ва физиологик чилла давр олиб бориш, хомила ҳолатини баҳолаш, амбулатор даволаш эффективлигини баҳолаш ва реабилитацион чораларни ўтказиш;
- асосий акушерлик ва гинекологик касалликларни ташхислаш, клиникаси, хомиладорлар ва гинекологик беморларни стационар ва амбулатор даволаш мезонлари;
- репродуктив саломатлик асослари ва соғлом оилани шакллантириш (оилани режалаштириш) тамойиллари;
- хомиладорлар ва гинекологик касалларни лаборатор ва инструментал усуллардан фойдаланган ҳолда клиник кўрик ўтказиш, она ва бола учун ҳавф омилини аниқлаш ва профилактик чораларни қўллаш, асосий гинекологик касалликларни даволаш;
- ОИВ/ОИТС билан ҳомиладорларни олиб бориш тамойилларини, контрацептивларни индивидуал танлашда маслаҳатлашни ўтказиш,

стационаргача босқичда шошилинч тез ёрдамни кўрсатишни ***билиши ва улардан фойдалана олишини;***
- бемор билан савол- жавоб ўтказиш;
- бачадон ва ортиқларини бимануал пальпацияси;
- ташқи акушерлик кўриги;
- хомиладорлик ва туғруқ муддатларини аниклаш;
- хомиланинг тахминий вазнини аниқлаш;
- ҳомила юрак уришини эшитиш;
- акушерлик (қоринда оғрик, оғир преэклампсия, эклампсия, қиндан қон кетиш, юқори харорат, нафас сиқиш) ва гинекологик (қоринда ўткир оғрик ва қиндан қон кетиш, юқори харорат) шошилинч холатларда тез ёрдам чора тадбирларини ўтказиш ***кўникмаларга эга бўлиши керак.***

Х семестр якунида
Талаба:
- аёл жинсий аъзоларининг ёш аспектида хусусиятлари, болалик даври хусусиятлари, репродуктив тизимнинг ёшга боғлик хусусиятлари;
- кенг тарқалган гинекологик касалликларининг олдини олиш
- тўғри овқатланиш, яқин қариндошчилик никохларини олдини олиш;
- соғлом турмуш тарзининг тарғиб қилиш ***хақида тасаввурга эга бўлиши,***
- Ўзбекистон Республикасида қиз болалар ва ўсмир қизларнинг соғлигини сақлашда қилинаётган ислохатлар. Ёшларда жинсий тарбия асослари;
- қиз болаларда жинсий ривожланиш нуқсонларини ва жинсий аъзолар касалликларини аниқлаш ***билиши ва улардан фойдалана олиши***;
- қиз болаларда жинсий аъзоларнинг жаррохатларида биринчи шифокор ёрдамини кўрсатиш;
- болалар ва ўсмирларда гинекологик касалликларни бирламчи ташхисини қўйиш ва мутахассисга йўналтириш
- кўзгулар ёрдамида гинекологик курик;
- қин суртмаси тозалигини даражасини аниқлаш;
- бачадон бўйни саратонини эрта аниқлаш мақсадида цитологияга суртма олиш;
- функционал диагностик тестларни ўтказиш ва интерпретация қилиш (базал харорат, “қорачиқ” симптоми ва “шиллиқ чўзилиш” симптоми);
- сут безларини текшириш;
- контрацепция усулларини танлашда маслахатлар бериш;
- БИВ ни ўрнатиш;
- БИВни олиб ташлаш ***кўникмаларга эга бўлиши керак.***

3. Асосий қисм

3.1. Модулдаги маъруза машғулотлари мавзулари ва мазмуни, ташкил бўйича умумий кўрсатма ва тавсиялар.

VII-VIII семестр

1-Мавзу: Хавфсиз оналик. Антенатал парвариш.

Хавфсиз оналик принциплари бўйича хомиладорлик ва туғруқни олиб бориш. Антенатал парвариш тамойиллари. Гравидограмма. Акушерлик муассасаларнинг тузилиши, вазифалари, мақсадлари. Акушерлик стационарнинг бўлимлари ва иш тартиби.

2-Мавзу: Физиологик хомиладорлик. Хомиладорлик диагностикаси

Уруғланиш. Имплантация, органогенез, плацентация. Органогенезнинг хавфли муддатлари. Хомиладорликнинг илк ва кечки муддатида ташхис куйиш. Хомиладорлик вақтида аёл организмида рўй берадиган ўзгаришлар. Туғруқ ва хомиладорлик муддатини аниқлаш усуллари. Хомилани холатини бахолайдиган замонавий усуллар. Антенатал парвариш. Гравидограмма.**3-3-3-Мавзу: Физиологик туғруқ.**

Туғруқдан олдин хомиладор аёл организмида рўй берадиган ўзгаришлар. Туғруқни бошланиш сабабларини тушунтирувчи назариялар. Организмни туғруққа тайёрлиги хақида тушунча (туғруқ хабардори, прелиминар давр). Бачадон бўйнининг етилганлиги хақида тушунча. Туғруқни умумий давомийлиги. Туғруқ даврлари. Туғруқ фаолиятини бошқариш Хомилани туғруқ жараёнига мослашиши. Туғруқни огриқсизлантириш усуллари. Чилла даврини олиб бориш. Туғруқнинг 3-чи даврини фаол олиб бориш. Партнерлик туғруқ. Партограммани расмийлаштириш.

4-Мавзу: Ҳомиладорликда гипертензив ҳолатлар

Ҳомиладорликда гипертензив ҳолатларни этиологияси ва патогенези хакида тушунча, таснифи, клиникаси, замонавий даволаш усуллари, хомиладорлик ва туғруқни олиб бориш тактикаси. Преэклампсия. Эклампсия. Преэклампсия билан асоратланган хомиладорлик ва туғруқни олиб бориш усуллари. Преэклампсиянинг хомила ва чақалоққа бўлган таъсири. Эклампсия хуружида шошилинч тиббий ёрдам кўрсатиш.

5-Мавзу: Хомиладорлик вақтида қон кетишлар

Хомиладорликни биринчи ярмида учрайдиган қон кетишларнинг сабаблари. Хомиладорликни биринчи ярмида учрайдиган қон кетишларнинг клиникаси ва ташхис қўйиш усуллари, даволаш ва олдини олиш усуллари. Хомиладорликни иккинчи ярмида учрайдиган қон кетишларнинг сабаблари. Нормал жойлашган плацентанинг барвақт кўчиши. Плацетани олдинда етиши, сабаблари, клиникаси, ташхис қўйиш усуллари ва шифокор тактикаси. Бачадон ерилиши, сабаблари, клиникаси, ташхис қўйиш ва даволаш усуллари. НЖПБК, ПОЕ ва бачадонни ерилишини хомила ва чақалоққа таъсири.

6-Мавзу: Туғруқдан кейинги акушерлик қон кетишлар.

Туғруқдан кейинги акушерлик қон кетишлар сабаблари, клиникаси ва ташхис қўйиш усуллари. Бачадон атонияси ва гипотонияси. Туғруқ йўлларининг юмшоқ тўқималар жарохатлари. Коагулопатиялар. Шошилинч тиббий ёрдам.

кўрсаткичлари, уларнинг ёшга боғлиқ хусусиятлари.

7-Мавзу: Хомиладорлик, тугрук ва чилла даврида юқори ҳарорат.

Хомиладорлик даврида буйрак касалликлари. (Цистит, ўткир пиелонефрит). Чилла даври септик касалликлари. Сабаблари. Клиника. Ташхислаш. Олиб бориш, олдини олиш.

8-Мавзу: Соматик касалликлар ва ҳомиладорлик.

Қандли диабет ва ҳомиладорлик. Жигар касалликлари ва ҳомиладорлик. Нафас олиш қийинлашиши. Камқонлик ва ҳомиладорлик. Юрак қон томир касалликлари ва ҳомиладорлик. Ўткир респиратор инфекция ва ҳомиладорлик даврида зотилжам. Ташхислаш. Диспансер кузатуви принциплари. Амбулатор ва стационар даволаш критериялари. Амбулатор шароитда даволаш. Туғруқдан кейинги даврда реабилитация. ҳомиладорликка карши кўрсатмалар.

IX-X семестр

1-Мавзу: Хайз циклини бузилишлари

Хайз циклини бошқариш. Хайз циклини бузилишининг сабаблари. Хайз циклини бузилишининг таснифи. Аменорея таснифи. Аменореяни клиник шакллари. Бачадондан аномал қон кетишлар, сабаблар. Этиология, патогенез, клиника, даволаш, реабилитация.

2 -Мавзу: Жинсий аъзоларнинг яллиғланиш касалликлари

Носпецифик ва специфик яллиғланиш касалликларнинг этиологияси. Носпецифик ва специфик яллиғланиш касалликларнинг клиникаси. Яллиғланиш касалликларнинг диагностикаси. Яллиғланиш касалликларнинг даволаш усуллари. Қизларда учрайдиган яллиғланиш касалликлар этиологияси, клиника, диагностика ва даволаш усуллари. Яқин ва узоқ даврдаги асоратлари.

3 -Мавзу: Бачадон ўсмалари

Бачадон миомасини этиологияси ва патогенези, таснифи. Бачадон миомасини атипик шакллари. Бачадон миомасини клиникаси диагностикаси ва даволаш усуллари, жаррохлик йўли билан даволашга кўрсатмалар. Эндометриоз. Сабаблари, таснифи, клиника, даволаш усуллари.

4-Мавзу: Тухумдон ўсмалари

Тухумдон ўсмаларини таснифи, клиникаси, ташхиси, даволаш усуллари. Бачадон танаси ва буйни (фон ва рак олди) касалликларини ташхислаш.

5-Мавзу: Болалар ва ўсмирлар гинекологияси фани ривожланиши. Аёллар организмини ёшга боғлиқ хусусиятлари. Қиз болаларда жинсий ривожланиш нуқсонлари.

Болалар ва ўсмирлар гинекологияси тарихи. Ўзбекистон Республикасида қиз болалар ва ўсмир қизларнинг соғлигини сақлашда қилинаётган ислохатлар. Аёллар организмини ёшга боғлиқ хусусиятлари**.** Болалар ва ўсмирлар гинекологиясида текшириш усуллари. Бирламчи тизимда тиббий ёрдам. Қиз болаларда жинсий ривожланиш нуқсонлари. Жинсий ривожланишнинг орқада қолиши, вақтидан олдин етилиш. Сабаблари, клиникаси, ташхислаш, мутахассисга юбориш критериялари, даволаш тамойиллари.

6-Мавзу: Гинекологияда «ўткир қорин» холатлари
Гинекологияда «ўткир қорин» холатларини сабаблари. Бачадондан ташқари хомиладорлик. Сабаблари, клиникаси, ташхиси, дифференциал ташхиси. Тухумдон апоплексияси. Клиникаси, ташхиси, даволаш усуллари. Тухумдон кистомасининг оеқчасини буралиб қолиши. Сабаблари, клиникаси, ташхиси, даволаш усуллари.

7-Мавзу: Қиз болаларда жинсий аъзоларнинг жаррохатлари. Ўсмирларда хомиладорлик ва туғруқнинг кечиши хусусиятлари.

Қиз болаларда жинсий аъзоларнинг жаррохатлари турлари ва таснифи, клиникаси. Жаррохатларда биринчи шифокор ёрдамини кўрсатиш. Жинсий аъзолар жаррохатларини суд-тиббий аспектлари. Ўсмирларда хомиладорлик ва туғруқнинг кечиши хусусиятлари. Ёш хомиладорларда хомиладорликни илк ва кечки даврларда ташхислаш. Қиз болалар ва ўсмирлар гигиенаси. Ёшларда жинсий тарбия асослари. Ўсмирлар контрацепцияси.

8-Мавзу: Репродуктив саломатлик. Замонавий контрацепция усуллари
Репродуктив саломатлик тўғрисида тушунча, Жахон соғлиқни сақлаш ташкилоти таъкитлашича. Замонавий контрацепция усуллари. Табиий контрацепция усуллари. Лактационн аменорея усули. Барьер усуллар. Спермицидлар. Бачадон ичидаги воситалар. Гормонал контрацепция: комбинирлашган ва соф прогестинли контрацептивлар. Ихтиёрий жаррохлик контрацепцияси. Таъсир механизми, кўрсатмалар ва қарши кўрсатмалар. Хар бир контрацепция усулини афзаллиги ва камчиликлари. Шошилинч контрацепция усуллари.

3.2.Модулдаги амалий машғулотлар мавзулари, ташкил этиш бўйича умумий кўрсатма ва тавсиялар:

3.2.1.Амалий машғулотларнинг мавзулар рўйхати:

VII-VIII семестр

1-Мавзу. Аёллар жинсий аъзолари клиник анатомияси. Туғруқ йўллари. Ҳомилани туғруқ объекти сифатида ўрганиш.

2-Мавзу. Перинатал ёрдам асослари. Антенатал парвариш. Ҳомиладорларни текшириш усуллари. Ҳомиладорликнинг эрта ва кеч муддатларини ташхислаш.

3-Мавзу. Физиологик хомиладорлик. Кечиши, олиб бориш тактикаси.

4-Мавзу. Физиологик туғруқ. Клиникаси, олиб бориш тактикаси.

5-Мавзу. Физиологик туғруқдан кейинги давр, кечиши, олиб бориш тактикаси. Кўкрак сути билан эмизиш тамойиллари.

6-Мавзу. Ҳомилани чаноғи билан келиши. Туғруқ биомеханизми, олиб бориш тактикаси.

7-Мавзу. Ҳомила боши ва она чаноғи диспропорцияси. Елкалар дистоцияси. Ҳомиланинг олдинги кисмининг нотуғри келиши ва жойлашиши. Ташхислаш. Ҳомиладорлик ва туғруқни олиб бориш.

8-Мавзу. Ҳомиладорлар кўнгил айниши ва қусиши. Ҳомиладорликда кам учрайдиган токсикозлар.

9-Мавзу. Ҳомиладорлик давридаги гипертензия ҳолатлари. Преэклампсия, эклампсия.

10-Мавзу. Ҳомиладорлик муддатига етмаслиги ва муддатидан ўтиб кетиши, туғруқ индукцияси. Ҳомила пуфагининг муддатидан олдин ёрилиши. Ҳомила ўсишдан ортда қолиши синдроми. Чақалоқларда шошилинч ҳолаталар ва муаммолар.

11-Мавзу. Она ва бола ўртасидаги иммунологик келишмовчилик. Акушерликда резус омилни ўрни. Ҳомила ва чақалоқлар гемолитик касаллиги.

12-Мавзу. Ҳомиладорлик кечки муддатларида вагинал қон кетишлар. Нормал жойлашган йулдошнинг барвақт кўчиши. Йулдошни олдинда ётиши.

13-Мавзу. Туғруқдан кейинги вагинал қон кетишлар (йўлдош бирикиши аномалиялари, бачадон гипо ва атонияси, йулдош қисмларини қолиб кетиши, бачадон бўйни ва оралиқ йиртилишлари) сабаблари, диагностикаси, шифокор тактикаси ва профилактика чоралари. Геморрагик шок. ДВС синдром

14-Мавзу. Онадан болага ОИВ юқиши профилактикаси. Эффектив перинатал парвариш

15-Мавзу. Чилла даври инфекциялари Туғруқдан кейинги юқори ҳарорат. Акушерлик перитонити, сепсис.

IX-X семестр

1-Мавзу. Аёллар жинсий аъзоларининг тузилиши ва физиологияси. Нормал хайз цикли ва унинг бошқарилиши.

2-Мавзу. Гинекологик ёрдамни ташкиллаштириш. Гинекологик беморларни текшириш усуллари.

3-Мавзу. Хайз цикли бузилишлари.

4-Мавзу. Бачадондан аномал қон кетишлар. Бачадон миомаси. Эндометриоз.

5-Мавзу. Аёллар жинсий аъзоларининг специфик ва носпецифик этиологияли яллиғланиш касалликлари.

6-Мавзу. Тухумдон яхши ва ёмон сифатли ўсма касалликлари.

7-Мавзу. Гинекологияда “ўткир қорин” синдроми. Бачадондан ташкари хомиладорлик. Тухумдон апоплексияси ва тухумдон ўсмаси оёқчасини буралиб қолиши.

8-Мавзу. Вульва, кин, бачадон бўйни ва танасининг неоплазиялари. Бачадон бўйни ва танаси раки. Бачадон бўйни раки скрининги.

9-Мавзу. Репродуктив саломатлик. Маслахатлаш асослари. Замонавий контрацепция усуллари.

10-Мавзу. Болалар гинекологини ишини ташкиллаштириш. Аёллар организмининг ёшга боғлиқ хусусиятлари. Қиз болалар ва ўсмир қизларда гинекологик текшириш усуллари.

11-Мавзу. Қиз болалар ва ўсмир қизларда хайз фаолиятини бузилишлари. Ўсмирларда аменорея. Ювенил қон кетишлар. Альгодисменорея

12-Мавзу. Қиз болаларда жинсий ривожланиш нуқсонлари. Жинсий ривожланишнинг орқада қолиши, вақтидан олдин етилиш.

13-Мавзу. Қиз болалар ва ўсмир қизларда жинсий аъзолари нуқсонли ривожланганлиги ва нотўғри жойлашиши.

14-Мавзу. Қиз болаларда жинсий аъзоларнинг жаррохатлари. Жаррохатларда биринчи шифокор ёрдамини кўрсатиш. Жинсий аъзолар жаррохатларини суд-тиббий аспектлари

15-Мавзу. Ёшларда жинсий тарбия асослари. Ўсмирлар контрацепцияси. Қиз болалар ва ўсмирлар гигиенаси.

3.2.2. Амалий машғулотларни ташкил этиш бўйича умумий кўрсатма ва тавсиялар:

Амалий машғулотлар мультимедиа қурилмалари билан жиҳозланган аудиторияда бир академик гуруҳга бир ўқитувчи томонидан ўтказилади.

Амалий машғулотларни ўтказишда қуйидаги дидактик тамойилларга амал қилинади:

- Амалий машғулотларни мақсадини аниқ белгилаб олиш;
- Ўқитувчининг инновацион педагогик фаолияти бўйича билимларни чуқурлаштириш имкониятларига талабаларда қизиқиш уйғотиш;
- Талабада натижани мустақил равишда қўлга киритиш имкониятини таъминлаш;
- Талабани назарий-методиқ жиҳатдан тайёрлаш ва ҳ.к.

3.2.3. Модулни ўқитиш давомида эгалланадиган амалий кўникмалар ва компетенциялар:

Модул давомида талабалар аҳоли орасида репродуктив саломатликни шакллантириш бўйича турли хил профилактик чора-тадбирларни ишлаб чиқиш ва тадбиқ этиш,аҳоли орасида соғлом турмуш тарзи тарғиботига қаратилган чора-тадбирларни ўтказиш кўникмаларига эга бўлиши керак.

Модул давомида эгалланадиган амалий кўникмалар рўйҳати:

Ўқув амалиётини ўтиш даврида талабалар қуйидаги амалий кўникмаларни ўзлаштиришлари кўзда тутилган:

- бемор билан савол- жавоб ўтказиш.
- бачадон ва ортиқларини бимануал пальпацияси.
- кўзгулар ёрдамида гинекологик курик.
- қин суртмаси тозалигини даражасини аниқлаш.
- бачадон бўйни саратонини эрта аниқлаш мақсадида цитологияга суртма олиш.
- функционал диагностик тестларни ўтказиш ва интерпретация қилиш (базал харорат, "қорачиқ" симптоми ва "шиллиқ чўзилиш" симптоми).
- сут безларини текшириш.
- контрацепция усулларини танлашда маслахатлар бериш.
- БИВ ни ўрнатиш.
- БИВни олиб ташлаш.
- ташқи акушерлик кўриги.
- ҳомиладорлик ва туғруқ муддатларини аниклаш.
- ҳомиланинг тахминий вазнини аниқлаш.
- ҳомила юрак уришини эшитиш.
- акушерлик (қоринда оғрик, оғир преэклампсия, эклампсия, қиндан қон кетиш, юқори харорат, нафас сиқиш) ва гинекологик (қоринда ўткир оғрик ва қиндан қон кетиш, юқори харорат) шошилинч холатларда тез ёрдам чора тадбирларини ўтказиш.
- қиз болаларда жинсий аъзоларнинг жаррохатларида биринчи шифокор ёрдамини кўрсатиш.
- болалар ва ўсмирларда гинекологик касалликларни бирламчи ташхисини қўйиш ва мутахассисга йўналтириш.

Модул давомида эгалланадиган компетенциялар (номи, коди) рўйхати:

УК 1[1]. Абстракт фикр юритиш, ходисаларни таҳлил ва синтез қилиш қобилиятига эга бўлиш;

УК 2. Дунёқарашни шакллантириш учун фалсафий билимларнинг асосларидан фойдаланиш қобилияти;

УК 3. Ностандарт вазиятларда ҳаракат қилиш қобилияти, қабул қилинган қарорлар учун ижтимоий ва аҳлоқий жавобгарликни олишга тайёрлик;

УК 4. Ўз-ўзини ривожлантиришга, англашга, ўқишга, ижодий салоҳиятдан фойдаланишга тайёрлик;

УКК 1[2]. Касбий фаолиятнинг стандарт вазифаларини ахборот, библиографик манбалар, биотиббиёт терминологияси, ахборот-коммуникация

[1] УК- умумий компетенция

технологиялари ва ахборот хавфсизлигининг асосий талабларини ҳисобга олган ҳолда ҳал қилишга тайёрлик;
УКК 2. Профессионал фаолиятдаги муаммоларни ҳал қилиш учун оғзаки ва ёзма равишда рус ва хорижий тилларда мулоқот қилишга тайёрлик;
УКК 3. Тиббий хужжатларни юритишга тайёргалик;
УКК 4. Антротометрик текширувлар ўтказа билиш ва текширилувчиларнинг саломатлик холатини бахолаш билиш;
УКК 5. Тиббий текширувлар ўтказишда кўзда тутилган тиббий асбоблардан фойдаланишга тайёрлик.
УКК 6. Фертил ёшдаги аёлларга комплекс парваришни таъминлаш;

Модул давомида клиник ўқув амалиётни ташкил этиш бўйича умумий кўрсатма ва тавсиялар:

Талабаларнинг ўқув клиник амалиёти бўлимларда ўтказилади. Амалий машғулотда амалий кўникмаларга ўргатиш жараёни батафсил режалаштирилади ва 3 босқични ўз ичига олади:

1. Кириш қисми – машғулотнинг мақсади ва вазифалари аниқланади, ўрганилаётган кўникмадан фойдаланишнинг мотивацион асоси, унинг назарий жиҳатлари муҳокама қилинади.
2. Кўникмани намойиш қилиб бериш ва кўп марта машқ қилиш – бунда кўникмани босқичларга тўғри тақсимлашга алоҳида эътибор қаратилади. Тескари алоқани олгунга қадар, яъни ўрганаётган шахс мустақил, бироқ педагог назорати остида бажара олганда, кўникмани бажаришнинг барча босқичларини умумлаштириш ва муляжларда, ўзаро бир-бирида кўп марта машқ қилиш ва фақат кўникмага эга бўлгандан сўнг беморда қўллагунча, ҳар бир босқич намойиш қилинади ва ишлаб чиқилади.
3. Хулоса – ўрганаётган шахс билан ушбу кўникманинг аҳамиятини муҳокама қилиш ва уни турли вазиятларда қўллаш. Сўров асосида бирламчи бўғиннинг ў мақсади ва вазифаларига эришилганлигига ишонч ҳосил қилиш. Ўқитиш жараёнида юзага келган муамммоларни аниқлаш ва ҳал қилиш.

Талабаларга бажарилаётган амаллар алгоритми мавжуд бўлиши лозим (кафедранинг услубий қўлланмасида касбий йўриқномалар батафсил ёритилган, ўқув хонаси деворига схема кўринишида осиб қўйилган бўлиши лозим).Ўқитувчи назорат қилади ва керак бўлганда талабалар ишидаги хатоликларни тўғрилайди. Талаба, унинг хатоси нимада эканлигини, ўқитувчига ва бошқа талабаларга тушунтириб беради ва сўнгра муолажани такрорлайди. Интерфаоллик шунда намоён бўладики, бунда бошқа талабалар

[2] УКК – умумий касбий компетенция

эксперт сифатида чиқишга ва ўқитилаётган талабанинг амалий кўникмани тўғри ўзлаштирганлигини баҳолашга тайёр бўлишлари лозим.

Машғулот сўнггида ўқитувчи ҳар бир талабанинг амалий кўникмани ўзлаштирганлик даражасини баҳолайди. Талаба амалий кўникмани ўзлаштира олмаган вазиятларда, машғулотдан ташқари вақтда мустақил ўзлаштириш тавсия этилади.

4. Мустақил таълим ва мустақил ишлар, ташкил этиш бўйича кўрсатма ва тавсиялар

4.1.Тавсия этилаётган мустақил ишларнинг мавзулар рўйхати:

1. Хомиладорлар, чилла давридаги аёллар шахсий гигиенаси.
2. Усмирлар ва климактерик даврдаги аёллар шахсий гигиенаси.
3. Аёллар жинсий тарбияси.
4. Соглом оилани шакллантириш (оила режалаштириш) буйича маслахатлаш.
5. Медик-генетик маслахатлаш.
6. Туғруқнинг қониқарсиз прогресси. Туғруқнинг фаол ва пассив фазалари.
7. Туғруқ фаолияти турли аномалиялари этиологияси, клиникаси ва диагностикаси.
8. Туғруқни амалга оширувчи операциялар: кесар кесиш, акушерлик қисқичлари, вакуум экстракция
9. Юрак ва кон-томир касалликлари булган аёлларнинг репродуктив саломатлини саклаш ва оилани режалаштириш.
10. Жигар касалликлари булган аёлларнинг репродуктив саломатлини саклаш ва оилани режалаштириш
11. Буйрак касалликлари булган аёлларнинг репродуктив саломатлини саклаш ва оилани режалаштириш
12. Соғлиқни сақлаш тизимининг бирламчи поғонасида қиз болалар ва ўсмир қизларга гинекологик ёрдам кўрсатиш;
13. Қиз болаларда гинекологик касалликларни ташхислашда ультротовуш текшириш усулини ахамияти;
14. Одам папилломавирусига қарши вакцинациянинг бачадон бўйининг саратонини олдини олишда ахамияти

4.2. Тавсия этилаётган мустақил ишларнинг шакллари:

Акушерлик ва гинекология, болалар гинекологияси модули бўйича тавсия этилаётган мустақил ишлар модул тизимида турли хил кейс, вазиятли масала шаклида ва туғруқ комплекси бўлимларида навбатчилик шаклида амалга оширилади.

4.3. Мустақил таълим ва мустақил ишларни ташкил этиш бўйича умумий кўрсатма ва тавсиялар:

Акушерлик ва гинекология, болалар гинекологияси бўйича мустақил иш аудитория ва аудиториядан ташқари ўтказилади.

Талаба мустақил ишни ташкил этишда қуйидаги шакллардан фойдаланилади:

- аудитория машғулотларидан ташқари тренажёр, виртуал акушерлик тақдим этилган амалий кўникмаларни педагог назоратида сон ва сифат жихатдан бажариш ва амалий кўникмаларни ўзлаштириш дафтарларида акс эттириш;
- айрим назарий мавзуларни ўқув адабиётлари ёрдамида мустақил ўзлаштириш;
- берилган мавзу бўйича ахборот (реферат) тайерлаш;
- модулнинг бўлимлари ёки мавзулари устида махсус ёки илмий адабиётлар (монографиялар, мақолалар) бўйича ишлаш ва маърузалар қилиш;
- вазиятли ва клиник муаммоларга йўналтирилган вазиятли масалалар ечиш;
- моделлар ясаш, органайзерлар тузиш ва ҳ.к.

Акушерлик ва гинекология, болалар гинекологияси модули бўйича курс иши режада кўзда тутилмаган.

Модул бўйича талабалар билимини назорат қилиш турлари ва баҳолаш мезонлари

Акушерлик ва гинекология, болалар гинекологияси модули бўйича назорат турлари ва баҳолаш мезонлари ҳақидаги маълумот модул бўйича биринчи машғулотда талабаларга эълон қилинади.

Талабаларнинг модул бўйича ўзлаштириш даражасининг Давлат таълим стандартларига мувофиқлигини таъминлаш учун қуйидаги назорат турлари ўтказилади:

- жорий назорат (ЖН);
- якуний назорат (ЯН).

ЖОРИЙ НАЗОРАТ (ЖН)

Жорий назоратда талабанинг модул мавзулари бўйича билим, амалий кўникма ва компетенцияларни эгаллаш даражасини аниқлаш ва баҳолаб бориш кўзда тутилади. Акушерлик ва гинекология, болалар гинекологияси модули бўйича ЖН оғзаки, ўргатувчи-назорат тестлари, тарқатма материаллари билан ишлаш, вазиятли масалалар, уйга берилган вазифаларни текшириш ва шу каби бошқа шаклларда ўтказилиши мумкин.

Баҳолашда талабанинг билим даражаси, амалий машғулот

материалларини ўзлаштириши, назарий материал муҳокамасида ва таълимнинг интерактив усулларида иштирокининг фаоллик даражаси, шунингдек, амалий билим ва кўникмаларни ўзлаштириш даражаси, компетенцияларни эгаллаш (яъни назарий, аналитик ва амалий ёндошувлар) ҳисобга олинади.

Ҳар бир машғулотда барча талабалар баҳоланиши шарт. Максимал балл 100, ўтиш бали 55 балл.

Жорий назоратда талабалар билими таълим моделига асосланган холда назарий ва амалий босқичларда амалга оширилади.

Модулга ажратилган 8 кредитни талаба ЖН давомида йиғади.

Модул бўйича таълим олувчи рейтинги қуйидагича аниқланади:

Балл	ECTS баҳо	ECTS нинг таърифи		Баҳо	Таъриф
86-100	A	"аъло" – аъло натижа, минимал ҳатоликлар билан	модул дастурининг барча бўлимлари бўйича тизимли, тўла ва чуқур билимга эга бўлиши, зарур далиллар билан асослай олиши; терминологиядан (шу жумладан, илмий, хорижий тилда ҳам) аниқ, ўз ўрнида фойдаланиши, саволларга жавобни мантиқан тўғри, стилистик саводли равишда ифодалаши; муаммоли саволларни аниқлаши, ўз қарашларини илмий-амалий тилда асослаб бера олиши; модулнинг таянч тушунчаларини билиши ва уни қисқа вақт ичида илмий ва амалий масалаларни ечишда самарали қўллай олиши; ностандарт вазиятларда муаммоларни мустақил ва ижодий ҳал қила олиш қобилиятини кўрсата олиши; амалий кўникмаларни мустақил равишда тўлиқ бажара олиши (сифати ва белгиланган сони жиҳатдан) ва компетенцияларни тўлиқ эгаллаши; амалий масалаларни қисқа, асосланган ва рационал равишда ҳал этиши; модул дастурида тавсия этилган асосий ва қўшимча	5	аъло

			адабиётларни тўлиқ ва чуқур ўзлаштириши; модул бўйича назариялар, концепциялар ва йўналишлар моҳиятини англаш, уларга танқидий баҳо бериш ва бошқа модуллар илмий ютуқларини қўллай олиши; назарий ва амалий машғулотларда бутун семестр мобайнида ижодий ва мустақил қатнашиши, гуруҳли муҳокамаларда фаол бўлиши, вазифаларни бажаришда юқори маданият даражасига эга бўлиши лозим;		
81-85	B	"жуда яхши" – ўртадан юқори натижа, айрим ҳатоликлар билан	модул дастурининг барча бўлимлари бўйича тизимли, тўла ва чуқур билимга эга бўлиши, зарур далиллар билан асослай олиши; терминологиядан (шу жумладан, илмий, хорижий тилда ҳам) аниқ, ўз ўрнида фойдаланиши, саволларга жавобни мантиқан тўғри, стилистик саводли равишда ифодалаши; ўз фикрини исботлашда ёки бошқа назарий материални баён қилишда юзага келган ноаниқликларни мустақил бартараф эта олиши; модулнинг таянч тушунчаларини билиши, қисқа вақт ичида илмий ва касбий вазифаларни қўйиш ҳамда ҳал қилишда ундан унумли фойдаланиши; стандарт вазиятларда муаммоларни ўқув дастури доирасида мустақил ҳал қила олиши; амалий кўникмаларни мустақил равишда тўлиқ бажара олиши (сифати ва белгиланган сони жиҳатдан) ва компетенцияларни тўлиқ эгаллаши; амалий машғулотларда норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни яхши билишини намойиш қилиши, ушбу билимларни янги вазиятларда тўғри (лекин доим ҳам рационал эмас) қўллай олиши, бажарилган иш натижаларини етарли даражада расмийлаштира олмаганлиги; модул дастурида тавсия қилинган асосий адабиётларни	4	яхши

			ўзлаштириши; ўрганилаётган модул бўйича назариялар, концепциялар ва йўналишлар моҳиятини англай олиши ва уларга танқидий баҳо бериши; назарий ва амалий машғулотларда бутун семестр мобайнида ижодий ва мустақил қатнашиши, гуруҳли муҳокамаларда фаол бўлиши, вазифаларни бажаришда жуда яхши маданият даражасига эга бўлиши лозим;		
71-80	C	"яхши" – ўртача натижа, сезиларли ҳатоликлар билан	модул дастурининг барча бўлимлари бўйича тизимли, тўла ва чуқур билимга эга бўлиши, зарур далиллар билан асослай олиши, аммо бир оз камчиликлар билан; терминологиядан (шу жумладан, илмий, хорижий тилда ҳам) аниқ, ўз ўрнида фойдаланиши, саволларга жавобни мантиқан тўғри, стилистик саводли равишда ифодалаши; ўз фикрини исботлашда ёки бошқа назарий материални баён қилишда юзага келган ноаниқликларни мустақил бартараф эта олиши; модулнинг таянч тушунчаларини билиши, қисқа вақт ичида илмий ва касбий вазифаларни қўйиш ҳамда ҳал қилишда ундан унумли фойдаланиши; стандарт вазиятларда муаммоларни ўқув дастури доирасида мустақил ҳал қила олиши; амалий кўникмаларни мустақил равишда бажара олиши (сифати ва белгиланган сони жиҳатдан) ва компетенцияларни эгаллаши, аммо бир оз камчиликлар билан; амалий машғулотларда норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни яхши билишини намойиш қилиши, ушбу билимларни янги вазиятларда тўғри (лекин доим ҳам рационал эмас) қўллай олиши, бажарилган иш натижаларини етарли даражада расмийлаштира олмаганлиги; модул дастурида тавсия қилинган асосий адабиётларни		

			ўзлаштириши; ўрганилаётган модул бўйича назариялар, концепциялар ва йўналишлар моҳиятини англай олиши ва уларга танқидий баҳо бериши; назарий ва амалий машғулотларда бутун семестр мобайнида ижодий ва мустақил қатнашиши, гуруҳли муҳокамаларда фаол бўлиши, вазифаларни бажаришда яхши даражага эга бўлиши лозим;		
60-70	D	"қониқарли" – суст натижа, қўпол камчиликлар билан	давлат таълим стандартлари (талаблари) доирасида етарли билим ҳажмига эга бўлиши; терминологияни ишлатиши, саволларга жавобларни тўғри баён қилиши, лекин бунда айрим хатоларга йўл қўйиши; жавоб беришга ёки айрим махсус кўникмаларни намойиш қилишда қийналганда, модул бўйича асосий тушунчага эга эканлигини намойиш этиши; амалий кўникмаларни (сифати ва белгиланган сони жиҳатдан) мустақил аммо ҳатоликлар билан тўлиқ бажара олиши; компетенцияларни мустақил, аммо ҳатоликлар билан эгаллаши; модулининг умумий тушунчалари бўйича қисман билимга эга бўлиши ва уни стандарт (намунавий) вазиятларни ҳал этишда қўллай олиши; педагог ходим ёрдами билан стандарт вазиятларни ҳал эта олиши; ўқилаётган модул бўйича асосий назариялар, концепциялар ва йўналишлар моҳиятини англаши, уларга баҳо бера олиши; назарий ва амалий машғулотларда педагог ходим раҳбарлигида қатнашиши, вазифаларни бажаришда етарли маданият даражасига эга бўлиши лозим;	3	Қони қарли
55-59	E	"ўрта" – минимал натижага тенг	давлат таълим стандартлари (талаблари) доирасида қониқарли билим ҳажмига эга бўлиши; терминологияни ишлатиши, саволларга жавобларни тўғри баён		

			қилиши, лекин бунда айрим қўпол хатоларга йўл қўйиши; жавоб беришга ёки айрим махсус кўникмаларни намойиш қилишда қийналганда ва ҳатоларга йўл қўйганда, модул бўйича асосий тушунчага эга эканлигини намойиш этиши; амалий кўникмаларни (сифати ва белгиланган сони жиҳатдан) мустақил эмас ва ҳатоликлар билан тўлиқ бажара олиши; компетенцияларни мустақил эмас ва ҳатоликлар билан эгаллаши; модулининг умумий тушунчалари бўйича қисман билимга эга бўлиши ва уни стандарт (намунавий) вазиятларни ҳал этишда қўллай олиши; педагог ходим ёрдами билан стандарт вазиятларни ҳал эта олиши; ўқилаётган модул бўйича асосий назариялар, концепциялар ва йўналишлар моҳиятини англаши, уларга баҳо бера олиши; назарий ва амалий машғулотларда педагог ходим раҳбарлигида қатнашиши, вазифаларни бажаришда етарли маданият даражасига эга бўлиши лозим;		
31-54	FX	"қониқарсиз" – минимал даражадаги билимларни олиш учун қўшимча мустақил ўзлаштириши зарур	давлат таълим стандартлари (талаблари) доирасида фақат айрим фрагментар билимларга эга бўлса; илмий терминларни ишлата олмаса ёки жавоб беришда жиддий мантиқий хатоларга йўл қўйса; назарий ва амалий машғулотларда пассив қатнашиб, вазифалар бажариш маданиятининг паст даражасига эга бўлса; амалий кўникмаларга ва компетенцияларга эга бўлмаса, ўз хатоларини ҳатто педагог ходим тавсиялари ёрдамида ҳам тўғрилай олмаса.	2	Қони қарсиз
0-30	F	"мутлоқ қониқарсиз" – тўлиқ қайта ўзлаштириши лозим	давлат таълим стандартлари (талаблари) доирасида фақат айрим фрагментар билимларга эга бўлса; терминларни ишлата олмаса ёки жавоб беришда жиддий ва қўпол мантиқий хатоларга йўл қўйса ёки		

			умуман жавоб бермаса; назарий ва амалий машғулотларда пассив қатнашиб, вазифалар бажариш маданиятининг паст даражасига эга бўлса ёки умуман бажармаса; амалий кўникмаларга ва компетенцияларга эга бўлмаса, ўз хатоларини ҳатто педагог ходим тавсиялари ёрдамида ҳам тўғрилай олмаса.		

ОРАЛИҚ НАЗОРАТ (ОН)

Акушерлик ва гинекология, болалар гинекологияси модули бўйича ОН IX семестр якунида бир марта ўтказилади. ОНга ЖН бўйича тегишли кредитларни тўплаган талаба киритилади. ОН тури кафедра мажлисининг қарори билан белгиланади. ОНда саралаш бали (55балл) йиғa олмаган талаба якуний назоратга қўйилмайди.

Оралиқ назоратни ўтказиш жараёни кафедра мудири томонидан тузилган комиссия иштирокида даврий равишда ўрганиб борилади ва уни ўтказиш тартиблари бузилган ҳолларда, оралиқ назорат натижалари бекор қилинади ва оралиқ назорат қайта ўтказилади.

ЯКУНИЙ НАЗОРАТ (ЯН)

ЖН га ажратилган кредитларни тўлиқ тўплаган ва ОН дан саралаш балини тўплаган талаба ЯНга киритилади. ЯНда талабанинг билим, амалий кўникма ва малакалари модулнинг умумий мазмуни доирасида баҳоланади. ЯН модул бўйича ўқув машғулотлари тугаганидан сўнг оғзаки ўтказилади. ЯНда саралаш балини (55балл) йиғa олмаган талаба ЯНдан ўтмаган ва модулни ўзлаштирмаган деб ҳисобланади (ЖНда кредитни тўлиқ йиғган бўлса ҳам). Таълим муассасаси ректорининг буйруғи билан ички назорат ва мониторинг бўлими раҳбарлигида тузилган комиссия иштирокида якуний назоратни ўтказиш жараёни даврий равишда ўрганиб борилади ва уни ўтказиш тартиблари бузилган ҳолларда, якуний назорат натижалари бекор қилинади ва якуний назорат қайта ўтказилади.

Касаллиги сабабли якуний назоратни топшира олмаган талабаларга факультет декани фармойиши асосида, ўқишни бошлаганидан сўнг икки ҳафта муддатда топширишга рухсат берилади.

Семестр якунида якуний назоратда саралаш балидан кам балл тўплаган талаба академик қарздор ҳисобланади.

Академик қарздор талабаларга семестр тугаганидан кейин қайта ўзлаштириш учун бир ой муддат берилади. Шу муддат давомида модулни ўзлаштира олмаган талаба факультет декани тавсиясига кўра белгиланган тартибда ректорнинг буйруғи билан талабалар сафидан четлаштирилади.

Талаба назорат натижаларидан норози бўлса, модул бўйича назорат тури натижалари эълон қилинган вақтдан бошлаб бир кун мобайнида факультет деканига ариза билан мурожат этиши мумкин. Бундай ҳолда факультет деканининг тақдимномасига кўра ректор буйруғи билан 3 (уч) аъзодан кам бўлмаган таркибда апелляция комиссияси ташкил этилади.

Апелляция комиссияси талабаларнинг аризаларини кўриб чиқиб, шу куннинг ўзида хулосасини билдиради.

Баҳолашнинг ўрнатилган талаблар асосида белгиланган муддатларда ўтказилиши ҳамда расмийлаштирилиши факультет декани, кафедра мудири, ўқув бўлими ҳамда ички назорат ва мониторинг бўлими томонидан назорат қилинади.

5. Асосий ва қўшимча ўқув адабиётлар ҳамда ахборот манбаалари

5.1.Асосий адабиётлар.

1. Djabbarova Yu.Q., Ayupova F.M. Akusherlik. Darslik. –Toshkent. Mehridaryo.2013y.
2. Ayupova F.M., Djabbarova Yu.Q. Ginekologiya. Darslik. –Toshkent. Mehridaryo. 2015 y.
3. Под ред. Г.М.Савельевой, В.Г.Бреусенко. Гинекология. Дарслик. ГЭОТАР-Медиа. 2009 г.
4. Айламазян Э.К. Акушерство. Дарслик. СПБ “Спецлит” 2007 г.
5. Курбанов Д.Д., Мухамедханова Ш.Т., Юлдашева Д.С. Детская гинекология. Учебное пособие.Ташкент. “Tafakkur-Bo’stoni» нашриёти. 2018 г.

5.2.Қўшимча адабиётлар.

1. Миллий стандартлар
2. Богданова Е.А. Гинекология детей и подростков. Учебник.- Москва. 2000 г.
3. Вольф А.С., Миттаг Ю.Э. Атлас детской и подростковой гинекологии. пер. с нем. Атлас. – Москва. ГЭОТАР-Медиа. 2004 г.
4. Курбанов Д.Д., Мухамедханова Ш.Т., Юлдашева Д.С. Детская гинекология. Учебное пособие. - Ташкент. 2014 г.

5. Неотложная помощь в акушерской практике. ВОЗ. 2004 г.
6. под ред. М. Савельевой Г.М. Гинекология. Учебник. – Москва. ГЭОТАР-Медиа. 2006 г.
7. Эффективная перинатальная помощь и уход. Руководство ВОЗ. UNFPA 2007.
8. Тепловая защита новорожденного. Практическое руководство ВОЗ. UNFPA 2007 г.
9. Акушерство. Руководство ВОЗ. UNFPA 2007 г.
10. Адаши И., Хиллард П., Дж. Берек, Гинекология по Эмилю Новаку. Учебное пособие. - Москва. 2002 г.
11. Медицинские критерии приемлемости для использования методов контрацепции. Издание третье. UNFPA 2004 г.

5.3.Интернет сайтлари

www.tashpmi.uz
www.zyonet.uz
www.medi.ru,
www.medlinks.ru,
www.obgyn.net,
www.medscape.com,
www.med-lib.ru,
www.speclit.spb.ru,
www.cochrane.org,

АКУШЕРЛИК ВА ГИНЕКОЛОГИЯ, БОЛАЛАР ГИНЕКОЛОГИЯСИ МОДУЛИ СИЛЛАБУСИ

Тўлиқ номи	**Акушерлик ва гинекология, болалар гинекологияси**		
коди:	Кредит ҳажми: 8 Шундан: ЖН - 8 кредит ОН – 0 кредит (мажбурий) ЯН - 0 кредит (мажбурий)	Модул ўтилиш даври: 7,8,9,10-семестр	ECTS value: 12
Таълим йўналиши	5510200 – «Педиатрия иши»	4-5 босқич бакалаврлари	
Модулнинг давомийлиги	30 кун		
Ўқув соатлари хажми:	Жами соат:	288	
	Шунингдек:		
	маъруза	32	
	амалий машғулот	58	
	клиник ўқув амалиёти	90	
	мустақил таълим	108	

Ўқув модулининг статуси	Клиник модуллар блоки	
ОТМ номи, манзили		
Кафедра номи		
Мазкур курснинг ўқитувчилари ҳақида маълумот	Лекторлар Ф.И.Ш. Амалий машғулот ўтказувчиларнинг Ф.И.Ш.	E-mail: E-mail:
Машғулот вақти ва жойи		
Модулнинг мазмуни	Акушерлик ва гинекология, болалар гинекологияси модули она ва болани соғлигини сақлашнинг замонавий тизими бўлиб, у нормал ва патологик акушерлик, гинекология ва болалар гинекологияси қисмларидан иборат. Акушерлик ва гинекология, болалар гинекологияси модули аёл организмидаги кечадиган уруғланиш, хомиладорлик, туғруқ ва чилла даври билан боғлиқ бўлган физиологик хамда патологик жараёнлар билан таништириш, гинекологик касалликлар этиологияси, патогенези, клиникаси, ташхисоти, уларни даволаш ва олдини олиш тўғрисида тушунча бериш, талабаларни репродуктив саломатликни сақлаш, замонавий контрацептив усулларини қўллаш, хомиладорларни гигиенаси ва овқатланишига бағишланган санитария-тарғибот ишлари бўйича сухбатлар ўтказиш, акушерлик ва гинекологияда қўлланиладиган замонавий ташхисот, текширув усулларига ўргатади	
Пререквизитлар	анатомия, гистология, биокимё	
Постреквизитлар	неонатология, амбулатор-поликлиник педиатрия	
Модулнинг мақсади	Малакавий таснифига асосланиб, талабаларга аввалги босқичларда олган билимларига таянган ҳолда, акушерлик ва гинекологиядан, далилларга асосланиб, физиологик ва асоратланиб кечаётган ҳомиладорликда самарали перинатал ёрдам тамойилларига, нормал ва патологик туғруқ ва чилла даврини олиб бориш, чақалоқларни парваришлаш, акушерлик ва гинекология амалиётларида кўп учраб турадиган шошилинч ҳолатларда, диагностика, бирламчи ёрдам кўрсатиш ва профилактика усулларини ўргатишдан иборат	
Модулнинг вазифалари	- физиологик, асоратланган ва экстрагенитал касаллиги билан ҳомиладорликни, физиологик туғруқ ва чилла даврни олиб бориш; - акушерлик ва перинатал патологияли ҳавф омилларини аниқлаш; - кенг тарқалган гинекологик касалликларининг олдини олиш чораларини; - асоратли кечаётган ва экстрагенитал патологияли хомиладорликни муддатларини ва госпитализация критерияларини ўргатиш; - ташхислашни, шошилинч ёрдам кўрсатишни, беморларни бошқа муассасаларга ҳавфсиз ва ўз вақтида юборишни ўргатиш; асоратланмаган, асосий гинекологик касалликларни даволаш, ташхислаш ва диспансеризациялаш кўникмаларини ишлаб чиқариш; - контрацепциянинг барча усуллари буйича маслаҳатлаш билимларини, соғлом оила ва бехатар оналик чораларини олиб бориш кўникмаларини ишлаб чиқиш ва билимларини шакллантириш	
Модул бўйича талабалар билими, кўникма ва малакаларига қўйиладиган талаблар	**VIII -семестр якунида** **Талаба тасаввурга эга бўлиши керак:** аёллар жинсий аъзолари клиник анатомияси, ҳомиладорларни текшириш усуллари, туғруқ ва туғруқ даврлари, туғруқдан кейинги давр, туғруқ фаолияти нуқсонлари, гинекологик беморларни текшириш, ҳайз цикли ва турли гинекологик касалликлари; **Талаба билиши шарт:** – физиологик ва асоратланмаган соматик касаллиги билан	

	ҳомиладорларни ва физиологик чилла давр олиб бориш, хомила ҳолатини баҳолаш, амбулатор даволаш эффективлигини баҳолаш ва реабилитацион чораларни ўтказиш; – асосий акушерлик касалликларни ташхислаш, клиникаси, хомиладорларни стационар ва амбулатор даволаш мезонлари; – репродуктив саломатлик асослари ва соғлом оилани шакллантириш (оилани режалаштириш) тамойиллари; – хомиладорларни лаборатор ва инструментал усуллардан фойдаланган ҳолда клиник кўрик ўтказиш, она ва бола учун ҳавф омилини аниқлаш ва профилактик чораларни қўллаш, асосий касалликларни даволаш; – ОИВ/ОИТС билан ҳомиладорларни олиб бориш тамойилларини, контрацептивларни индивидуал танлашда маслаҳатлашни ўтказиш, стационаргача босқичда шошилинч тез ёрдамни кўрсатишни **Талаба бажара олиши лозим:** - бемор билан савол- жавоб ўтказиш; - бачадон ва ортиқларини бимануал пальпацияси; - ташқи акушерлик кўриги; - хомиладорлик ва туғруқ муддатларини аниклаш; - хомиланинг тахминий вазнини аниқлаш; - ҳомила юрак уришини эшитиш; -акушерлик (қоринда оғрик, оғир преэклампсия, эклампсия, қиндан қон кетиш, юқори харорат, нафас сиқиш) ва гинекологик (қоринда ўткир оғрик ва қиндан қон кетиш, юқори харорат) шошилинч холатларда тез ёрдам чора тадбирларини ўтказиш **X семестр якунида** **Талаба тасаввурга эга бўлиши керак:** – аёл жинсий аъзоларининг ёш аспектида хусусиятлари, болалик даври хусусиятлари, репродуктив тизимнинг ёшга боғлик хусусиятлари; – кенг тарқалган гинекологик касалликларининг олдини олиш – тўғри овқатланиш, яқин қариндошчилик никохларини олдини олиш; – соғлом турмуш тарзининг тарғиб қилиш **Талаба билиши шарт:** - Ўзбекистон Республикасида қиз болалар ва ўсмир қизларнинг соғлигини сақлашда қилинаётган ислохатлар. Ёшларда жинсий тарбия асослари; - қиз болаларда жинсий ривожланиш нуқсонларини ва жинсий аъзолар касалликларини аниқлаш; – асосий гинекологик касалликларни ташхислаш, клиникаси, гинекологик беморларни стационар ва амбулатор даволаш мезонлари; – репродуктив саломатлик асослари ва соғлом оилани шакллантириш (оилани режалаштириш) тамойиллари; – гинекологик касалларни лаборатор ва инструментал усуллардан фойдаланган ҳолда клиник кўрик ўтказиш, ҳавф омилини аниқлаш ва профилактик чораларни қўллаш, асосий гинекологик касалликларни даволаш; **Талаба бажара олиши лозим:** - қиз болаларда жинсий аъзоларнинг жаррохатларида биринчи шифокор ёрдамини кўрсатиш; - болалар ва ўсмирларда гинекологик касалликларни бирламчи ташхисини қўйиш ва мутахассисга йўналтириш - кўзгулар ёрдамида гинекологик курик;

	- қин суртмаси тозалигини даражасини аниқлаш; - бачадон бўйни саратонини эрта аниқлаш мақсадида цитологияга суртма олиш; - функционал диагностик тестларни ўтказиш ва интерпретация қилиш (базал харорат, “қорачиқ” симптоми ва “шиллиқ чўзилиш” симптоми); - сут безларини текшириш; - контрацепция усулларини танлашда маслахатлар бериш; - БИВ ни ўрнатиш; - БИВни олиб ташлаш;
Таълим бериш усуллари	маъруза амалий машғулотлар, клиник ўқув амалиёти
Таъминот	Видеоматериаллар, презентациялар, компьютер дастурлари, дарсликлар, Тарқатма материаллар, Тестлар, вазиятли масалалар. Ўқув қўлланмалар.

Ўқитиш натижалари:

Модулни якунлаганда талаба билади:

- аёллар жинсий аъзолари клиник анатомияси, ҳомиладорларни текшириш усуллари, туғруқ ва туғруқ даврлари, туғруқдан кейинги давр, туғруқ фаолияти нуқсонлари, гинекологик беморларни текшириш, ҳайз цикли ва турли гинекологик касалликлари хақида тасаввурга эга бўлиши;
- физиологик ва асоратланмаган соматик касаллиги билан ҳомиладорларни ва физиологик чилла давр олиб бориш, хомила ҳолатини баҳолаш, амбулатор даволаш эффективлигини баҳолаш ва реабилитацион чораларни ўтказиш;
- асосий акушерлик ва гинекологик касалликларни ташхислаш, клиникаси, хомиладорлар ва гинекологик беморларни стационар ва амбулатор даволаш мезонлари;
- репродуктив саломатлик асослари ва соғлом оилани шакллантириш (оилани режалаштириш) тамойиллари;
- хомиладорлар ва гинекологик касалларни лаборатор ва инструментал усуллардан фойдаланган ҳолда клиник кўрик ўтказиш, она ва бола учун ҳавф омилини аниқлаш ва профилактик чораларни қўллаш, асосий гинекологик касалликларни даволаш;
- ОИВ/ОИТС билан ҳомиладорларни олиб бориш тамойилларини, контрацептивларни индивидуал танлашда маслаҳатлашни ўтказиш, стационаргача босқичда шошилинч тез ёрдамни кўрсатишни;
- Ўзбекистон Республикасида қиз болалар ва ўсмир қизларнинг соғлигини сақлашда қилинаётган ислохатлар. Ёшларда жинсий тарбия асослари;
- қиз болаларда жинсий ривожланиш нуқсонларини ва жинсий аъзолар касалликларини аниқлаш

Модулни якунлаганда талаба бажара олади:

- бемор билан савол- жавоб ўтказиш;

- бачадон ва ортиқларини бимануал пальпацияси;
- кўзгулар ёрдамида гинекологик курик;
- қин суртмаси тозалигини даражасини аниқлаш;
- бачадон бўйни саратонини эрта аниқлаш мақсадида цитологияга суртма олиш;
- функционал диагностик тестларни ўтказиш ва интерпретация қилиш (базал харорат, “қорачиқ” симптоми ва “шиллиқ чўзилиш” симптоми);
- сут безларини текшириш;
- контрацепция усулларини танлашда маслахатлар бериш;
- БИВ ни ўрнатиш;
- БИВни олиб ташлаш;
- ташқи акушерлик кўриги;
- хомиладорлик ва туғруқ муддатларини аниклаш;
- хомиланинг тахминий вазнини аниқлаш;
- ҳомила юрак уришини эшитиш;
- акушерлик (қоринда оғрик, оғир преэклампсия, эклампсия, қиндан қон кетиш, юқори харорат, нафас сиқиш) ва гинекологик (қоринда ўткир оғрик ва қиндан қон кетиш, юқори харорат) шошилинч холатларда тез ёрдам чора тадбирларини ўтказиш;
- қиз болаларда жинсий аъзоларнинг жаррохатларида биринчи шифокор ёрдамини кўрсатиш;
- болалар ва ўсмирларда гинекологик касалликларни бирламчи ташхисини қўйиш ва мутахассисга йўналтириш